MINISTRY OF TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Lausunto
5.2.2025

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle; Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Norjan kuningaskunnan pääsystä unionin avaruusohjelman satelliittinavigointijärjestelmän tarjoamaan julkisesti säänneltyyn palveluun, U 50/2024 vp

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta valtioneuvoston U-kirjelmästä.

U-kirjelmä on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kanssa. U-kirjelmää on käsitelty liikennejaoston (EU-22) kirjallisessa menettelyssä 25.-26.11.2024 ja viestintäjaoston (EU-19) kirjallisessa menettelyssä 25.-26.11.2024. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää hyvästä yhteistyöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Norja pyysi 20 päivänä tammikuuta 2012 aloittamaan neuvottelut sopimuksesta, jolla sille annetaan pääsy Galileon PRS-palveluun (Public Regulated Service). Neuvosto antoi 20 päivänä toukokuuta 2016 luvan neuvottelujen aloittamiseen unionin puolesta. Neuvottelukierroksia on käyty yhteensä seitsemän, joista ensimmäinen vuonna 2016 ja viimeisin 4.10.2023. Liikenne- ja viestintäministeriö on valtuuttanut liikenne- ja viestintävirasto Traficomin edustamaan Suomea sopimusvalmisteluissa. Suomi on tukenut Norjan mukaan tuloa PRS-käyttäjäksi ja potentiaaliseksi vastaanotinvalmistajaksi. Neuvottelut on nyt saatu päätökseen ja allekirjoittamispäätösehdotus ja tekemispäätösehdotus on annettu.

Unionin avaruusohjelma-asetuksen mukaisesti kolmannet maat voivat osallistua PRS-palveluun, jos ne ovat tehneet unionin kanssa SEUT 218 artiklan mukaisesti tietoturvallisuutta koskevan sopimuksen ja sopimuksen, jossa vahvistetaan PRS-palvelun käyttöehdot ja johon kuuluu erityisedellytyksin myös PRS-vastaanottimien valmistus turvamoduuleja lukuun ottamatta. Tämän sopimuksen myötä Norja tulee mukaan PRS-käyttäjäksi ja potentiaaliseksi vastaanotinvalmistajaksi.

Galileon eri palveluista PRS-palvelu on suojatuin ja arkaluonteisin ja se tuottaa jäsenvaltioille paikannus- ja aikatietoja, joka sietää salatun ja vahvan lähetyssignaalin ansiosta tahallista kybervaikuttamista ja tahattomia häiriöitä. Näin ollen se soveltuu palveluihin, joiden on oltava vakaita ja täydellisen luotettavia ja joiden jatkuvuus on pystyttävä takaamaan myös vakavimmissa kriisitilanteissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä Norjan osallistumista PRS-palveluun. Norja on EU:n läheisin unionin avaruusohjelmaan osallistuva strateginen kumppani. Norjan kanssa tehtävä sopimus vahvistaa EU:n strategista asemaa, mikä on yksi turvallisuutta ja puolustusta tukevan Euroopan unionin avaruusstrategian tavoitteista. Geopoliittisesta näkökulmasta Norjan osallistuminen Galileon PRS-palveluun vahvistaa osaltaan Euroopan asemaa maailmanlaajuisena toimijana ja edistää

kansainvälistä yhteistyötä Euroopan avaruusstrategiassa määritellyllä tavalla.

Norjan kanssa tehty PRS-sopimus tukee useita EU:n painopisteitä, kuten vihreän kehityksen ohjelmaa, Euroopan digitaalista valmiutta, ihmisten hyväksi toimivaa taloutta ja vahvempaa EU:ta maailmannäyttämöllä.

Liikenne- ja viestintäministeriö suhtautuu positiivisesti PRS-sopimuksen tavoitteeseen edistää turvallisuutta ja kestävää kehitystä arktisella alueella. Norjan maantieteellinen sijainti lähellä arktista aluetta on merkittävä. PRS-palvelulla varmistetaan valtuutetuille käyttäjille, myös Norjalle, rajoittamaton ja keskeytymätön pääsy vankkoihin navigointipalveluihin arktisella alueella, mikä parantaa alueen toimintojen turvallisuutta.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo valtioneuvoston kannan mukaisesti, että Norjan pääsy PRS-palveluun on Euroopan unionin ja Suomen edun mukaista

Taruanne Lindevall
Erityisasiantuntija